

EMLÉKEZÉS LESLIE HOWARDRA

A két világháború közötti időben szokás volt rámondani egy-egy világhírű filmszínészre vagy színésznőre, hogy magyar származású. Amikor Leslie Howard filmjeit sikerrel játszották Budapesten, róla is elterjedt a hír, hogy — legalábbis egyik ágon — magyar. Sokat foglalkoztam életrajzával, művészi pályafutásával, de ennek sehol semmi nyomát sem találtam. Öt évvel ezelőtt, születésének hetvenedik évfordulóján, éppen előadást készítettem tartani róla, amikor felhívtam telefonon Hegedüs Tibor, a Vígszínház volt főrendezője, hogy tudom-e, Leslie

Howard magyar származású? És ennek bizonyítására elmondott egy érdekes történetet:

Angyal László, a Hungaria filmgyár volt művészeti igazgatója, számos magyar film komponistája, vagy huszoneöt évvel ezelőtt, Budapesten találkozott bécsi unokatestvérével, aki elmondta, hogy Londonban szándékozik végleg letelepedni, ugyanis ott él egy neves színész rokonuk, bizonyos Leslie Howard, aki már mindent elintézett ez ügyben.

Az a „bizonyos Leslie Howard”, Angyal unokatestvére, nem volt más, mint Leslie Ho-

ward, az akkor már világhírű színész, rendező és a London Film producere. Eredetileg banktisztviselő. A színészetel úgy került kapcsolatba, hogy az első világháború idején az egyik tábori színház rendezője szereplőket keresett egy előadáshoz. Bajtársai unszolására Leslie is jelentkezett. A nyurga, szőke fiatalemberre egy lány szerepét osztották ki. A jólsikerült előadás után a nézőtérén helyetfoglaló frontszínházak vezetője magához hívatta és megkérdezte, volna-e kedve a frontszínház állandó tagja lenni. Howard elvállalta, s mi-

Leslie Howard és Francis Sullivan a *Modern Pimp* címmel készült filmben

kor leszerelt, egy vidéki társulathoz szerződött komikusnak. Később drámai szerepeket is játszott.

Első négy filmje (Kifelé tartó hajó, 1928, Őt és tíz, 1930, A huszonéves lány és A szerelem szigete, 1931.) Amerikában készült. Utóbbi kettőt nálunk is bemutatták. Angliában készült első filmje a Női szakasz volt, mely után ismét Amerikában forgatta a Titkok, a Csók a kastélyban, Berkeley Square, a Hadi-foglyok, Az emberi kötelekek, az Angol ügynök című filmeket.

Orczy Emma bestseller regényének, a Vörös Pimpernelnek kettős főszerepét Korda Sándor neki ajánlotta fel. A Vörös Pimpernel egyszerre a leghíresebb férfiszíttáros sorába emelte Howardot. Úgy, hogy 1936-ban, negyvenhárom éves korában eljátszhatta — teljes illúziót keltve — a Rómeót. A következő kiemelkedő kettős alkotása — társrendező és főszereplő — a Pygmalion Higgins professzora volt. Ezután következett a világsiker aratott Intermezzo, amelyben az akkor kezdő Ingrid Bergmann volt a partnere. De az Intermezzo-nál is nagyobb siker volt az 1939-ben forgatott Elfújta a szél, Cukor György, Victor Fleming és Sam Wood filmje. Világsztárok vonultak fel a filmben: Vivian Leigh, Olivia de Havilland, Clark Gable és Leslie Howard. Huszonnyolc évvel a bemutatás után, Atlantában, a premier színhelyén, ismét bemutatták

Olivia de Havilland és Leslie Howard az Elfújta a szél-ben

ezt a filmet s a főszereplők közül már csak Howardot. Úgy, hogy 1936-ban, negyvenhárom éves korában eljátszhatta — teljes illúziót keltve — a Rómeót. A következő kiemelkedő kettős alkotása — társrendező és főszereplő — a Pygmalion Higgins professzora volt. Ezután következett a világsiker aratott Intermezzo, amelyben az akkor kezdő Ingrid Bergmann volt a partnere. De az Intermezzo-nál is nagyobb siker volt az 1939-ben forgatott Elfújta a szél, Cukor György, Victor Fleming és Sam Wood filmje. Világsztárok vonultak fel a filmben: Vivian Leigh, Olivia de Havilland, Clark Gable és Leslie Howard. Huszonnyolc évvel a bemutatás után, Atlantában, a premier színhelyén, ismét bemutatták

Vivien Leigh és Leslie Howard, az Elfújta a szél főszereplői

Leslie Howard a Vörös Pimpernel-ben

Az *Elfújta a szél* után, 1941-ben megcsinálta a Vörös Pimpernel változatát, a *Modern Pimpernel*-t. A filmnek nemcsak a főszereplője, hanem rendezője és producere is. A *Modern Pimpernel* a Gestapo karmai közül menti ki az ártatlan embereket. A náciellenes filmnek nagy sikere volt mindenütt — kivéve egy berlini vetítőtermet.

A háború után előkerült dokumentumok alapján bizonyosnak vehető, hogy Hitler Göbbels társaságában megnézte a filmet. Amikor a film utolsó kockáin a ködben eltűnt Howard alakja, s felhangzott a jellegzetes füttyjel: Pimpernel ismét kijátszotta a Gestapót, Hitler toporzékolt. Feltevések szerint ő adta a parancsot Göbbelsnek, hogy Leslie Howardnak fizetnie kell a „birodalom meggyalázásáért”.

Howard ebben az időben készítette *Virraszt a szeretet* című filmjét Amerikában. A nácik keze azonban messzire elért. A film forgatása után, 1943 őszén, indult vissza Londonba repülőgépen. Gibraltáron még leszállt, hogy az ott állomásozó katonáknak rövid műsort adjon. De amikor folytatta útját, hajnalban, a gibraltári szoros felett a személyszállító gépet egy német vadászgép vette üldözőbe. A lelőtt gép minden utasával, köztük Leslie Howard-dal, a tengerbe zuhant...

PÁNCZÉL GYÖRGY